

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 102

číslo: 35

28. srpna 2022

Cena: 10 Kč

Tábor v Dobrušce a jedna velká zkušenost

Nyní na konci léta, říká se „po dovolených“, můžeme trochu rekapitulovat, jaké to léto vlastně bylo. Asi bychom se shodli bez ohledu na různé osobní zážitky, zdary či nezdary, práci či odpočinek, že letošní léto bylo teplé. Teplejší než jindy. Chladno z rána na sv. Annu rozhodně nebylo a večerní teploty občas přesahovaly třicet stupňů. Co se v takovém teple dalo dělat?

Nás v Dobrušce, když jsme plánovali letní akce, ani náhodou nenapadlo, že na příměstský tábor vyjde jeden z nejteplejších týdnů. Východočeské městečko se najednou proměnilo skoro v sicilské Palermo, kde v poledne na rozpáleném náměstí potkáte přebíhat jen opuštěného psa. Vzduch se tetelil a prašná, vylištěná Dobruška začala ožít až s klesající teplotou a jako první se začaly zaplňovat zahrádky, kde se lidé místo sicilským vínem svlažovali čerstvě natočeným pivem. Život se vracel do normálu, aby se druhý den opakoval tentýž koloběh.

Příměstský tábor má trvat od půl osmé ráno do čtyř odpoledne a jak chcete vyprávět v kulíškách žhavého jihu o velkých postavách našeho typicky českého města?

Zkrátka všem dětem, které se tábora účastnily, patří můj velký obdiv; nejenže v tom horku hltaly informace a příběhy velikánů, jako byl Fr. Kupka, nakladatel a Masarykův přítel Jan

Laichter, buditel F. V. Hek, hrdina první sv. války legionář gen. Josef Petřík a letec RAF gen. Miroslav Štandera, ale navíc je počasí vůbec nerozhodilo a ve velkém vedru pod stínem stromů chtěli hrát hru, která přetrvala generace, a to starou dobrou vybijenou. Cílem bylo, aby poznaly minulost místa, odkud pocházejí. A pak ještě, aby se skrze velké příběhy a osobní zkušenosti dotkly křesťanských hodnot, na nichž naše společnost stojí.

Co bylo na celém táborovém týdnu pro mne nejzajímavější? Tábor pořádala náboženská obec ve spolupráci s městem, rodiče své děti přihlásili na základě inzerátu v místním zpravodaji, nikoho jsem před tím neznala, prožili jsme skvělý týden a příští rok chtějí všichni přijít znovu.

Na začátku byla veliká nejistota, zda to vůbec má cenu, takto „na blind“ tábor pořádat. Nebude s tím víc starostí, než to dá užítku? Na konci byla odpověď nad slunce jasnější, že to smysl mělo. A opět jsme končili u otázky, jak předávat křesťanství, víru. Skrze osobní zkušenosti? Příběhy? Nebo na začátku stačí kontakt se sborem a jeho prostory?

Třeba stejně jako se mění klima – a to, co nebylo dříve zjevné, se stává viditelnější – tak se mohou dostávat do popředí i otázky po víře, smyslu a řádu, a tím i po místě církve ve světě. **Erika Oubrechtová**

Galilea z hory Tábor (archív autora)

Proměna pohledu

Z vrcholu biblické hory Tábor se poutníkům otevírá nádherný výhled na úrodnou krajinu Galileje. Určitě není náhoda, že právě tam Ježíš odhalil svým učedníkům, kým doopravdy je. V jeho tváři se rozzářilo oslnivé světlo Boží slávy. Tradičně se tato událost, popsána v evangeliích, nazývá „proměnění Páně“. Což je poněkud zavádějící, protože Ježíš se „neproměnil“, nestal se někým jiným, nýbrž ukázal se takový, jaký je. Proměnil se pohled učedníků na něho. A tím se v jejich životech začalo měnit úplně všechno!

Proměna pohledu – anebo spíše proměňování pohledu, neboť jde o proces, vývoj a cestu – je darem, který není určen pouze pro apoštoly, ale pro každého, kdo se odváží Ježíše následovat. Pokud Ježíšovi důvěřujeme, nemusíme se bát ničeho z toho, co proměněným pohledem uvidíme. Nahlédneme, že celý svět, každá píď země, po které chodíme, je prostoupena Boží přítomností a Božím soucítěním s každíčkým, i sebenepatrnějším tvorem. Odlesk světla z Ježíšovy tváře spatříme v listu stromu, kapce vody, zrnku pisku.

Vzkříšený Kristus proniká vším a do všeho vdechuje svého životodárného Ducha. Všude je střed světa, všechno je svým způsobem svaté, neboť vše, co existuje, se nalézá uvnitř Boha: „V něm žijeme, pohybujeme se, jsme“ (Skutky 17,28).

Když si osvojíme tento pohled na realitu, kterou jsme obklopeni a jejíž jsme součástí, pochopíme, že planeta, na níž se odvíjejí příběhy našich životů, je svátostí, která nám zjevuje Boha. Svátostný charakter hmoty umožňuje, aby Ježíš užil hmotných

prvků k ustanovení dalších svátostí, jež v církvi slavíme a přijímáme je. Bez vody není křtu, bez obilných zrn a vinné révy není eucharistie, bez oleje není pomazání, bez fyzického dotyku není rozehřetí ani kněžského svěcení.

Svátosti slouží jako prostředky, jimiž se napojujeme na pramen veškerého Bytí, na život Boha, který sám sebe obnažil v těle Ježíše Krista – lidském těle, organicky propojeném se vším živým na Zemi. Dokonce by se dalo říci, že lidská těla, stejně jako těla všech živočichů i rostlin, vyrůstají z jednoho těla Země. Jestliže se Bůh stal člověkem, pak je zachráněn nikoli jen člověk, ale celý svět, neboť v materii vesmíru pokračuje tajemství Božího Vtělení. Přijetím lidského těla přijal Bůh tělo Země, tělo kosmické. Proto je hmota svatá! Proto ji v církvi musíme vnímat jako svátost a podle toho s ní jednat – s láskou, péčí, úctou, ohleduplností a šetrností.

Na tomto pohledu musí být nově založen i křesťanský vztah k přírodě a ke všemu živému. Křesťanství budoucnosti bude pěstovat ekologickou spiritualitu, mystiku hmoty, vízi jednoty všech forem života, rašících jako výhonky na jediném kmeni Života věčného. Kéž pochopíme, co už v prvních staletích církve pochopil teolog Origenes:

„Vesmír se stejně jako naše tělo skládá z mnoha částí, které jedna duše udržuje náležitě v souladu. Myslím si, že je nutné celý svět považovat za jakéhosi nezměrného živočicha, jenž je řízen božskou mocí a rozumem jakoby jediným duchem.“

Lukáš Bujna

Jaké je být varhaníkem

Náš prázdninový seriál rozhovorů s varhaníky sborů naší církve končí. S velkým díky všem respondentům ve skrytu duše doufáme, že jejich upřímné odpovědi nacházejí svou odezvu nejen coby zajímavé texty po stránce literární, ale že přispějí k lepšímu pochopení a ocenění varhanické „služby“ a snad svou „troškou do mlýna“ i v některých obcích tolik potřebným změnám. Také dnes se ptáme:

1. Kdo vás přivedl k varhanám? 2. Jaké je to být v pozici „služebného“ varhaníka v církvi?
3. Co vás na této práci těší, co vám naopak bere chuť?
4. Máte nějaký inspirativní námět?

Pokusím se odpovědět, i když asi nejsem moc typický varhaník. Předem musím uvést, že většina mého hraní se odbývá na faře na harmoniu, příležitostně na klávesách (v ple-

neru nebo jinde mimo naši modlitebnu) a při několika příležitostech do roka na varhanách v evangelickém kostele, když jsme tam jako spřátelený sbor puštěni.

1. Nikdo mě nepřivedl, nabídla jsem se sama, když jsem před osmi lety vstoupila do církve a viděla, že sestra farářka přechází od oltáře k harmoniu a zpět. Absolvovala jsem kdysi deset let klavíru (před dávnými lety ještě v LŠU), mám doma klavír a občas si hraju. Začala jsem dokonce loni chodit do ZUŠ na varhany, ale varhaní pedál jsem se nikdy neučila, neumím ho a ani to není v seniorském věku (65+) moje ambice.

2. Znamená to pravidelnou povinnost, ale když to člověka baví, je to i velké uspokojení a seberealizace.

3. Co mě těší – viz výše – stále se můžu něco nového učit, je to výzva a zároveň radost, hudba je úžasná věc, radost i utěšitelka. Co mi bere chuť – neoznačila bych to takto, spíš co mi vadí: že dostávám písničky často pouhý jeden den předem a nemám dost času je cvičit. Když byly lockdowny, natáčely se naše bohoslužby pro online a pak byly přístupné na webu – z toho jsem měla vždy nervy.

4. Nic mě nenapadá.

Tolik ve stručnosti. S pozdravem

Helena Laburdová
Dokončení na str. 3

Emoce anebo Duch?

Milí čtenáři, stále více jsem si vědom odlišení pouhé emocionality od věcí duchovních. Duch není totiž co „dobrý pocit“, jaký zažíváme z toho, když se najíme oblíbeného jídla anebo z toho, když máme radost, protože prožijeme nějaký světský úspěch. Dobrý pocit (respektive emocionalita), zažívání na úrovni smyslů, je pro duchovní bytost, jakou je i člověk, nedostačující. Chci se spolu s vámi zamyslet nad tím, jak rozumíme Slovo (Logu). Často se totiž stává, že se nás Slovo nedotýká. Jako bychom pocítovali absenci Slova v našem životě, v našem žití. Častěji se nás dotýkají slova lidská a informace.

Je zde rozdíl mezi informací a poznáním. Poznat (poznávat) Boha je totiž něco úplně jiného, než vědět (něco) o Bohu (mít o něm nějakou informaci). Poznat se totiž dá (skutečně) jen srdcem, vědět se dá rozumem (nūs vs intellectus). Naše vědomosti o Bohu totiž ještě nemusí znamenat ducha. Tyto vědomosti nemusí oslovit srdce. Proto je potřeba přivádět Logos do srdce. Ptát se: jaký duch je v mém srdci? Neboť myšlenky a slova tvoří stav naší duše a stav našeho srdce. Skutečné Slovo (skutečný Duch a Logos) by mělo proměnit stav našeho srdce a tím i stav bytí naší duše.

Všimněme si, že někdy stačí jen několik slov a pojednou cítíme pokoj, cítíme útěchu a poznáváme, že přichází Bůh. Pak je důležité pobývat (doslova bydlet) s Duchem, který se dotkl mého srdce. Neboť skrze Jeho Ducha počíná se ve mně rodit poznání Boha. Když „čtu“ své emoce, texty, Písmo svaté, život... jen jako informace, pak se scházím se všemi těmito „čtenými“ jsoucnými jen na úrovni informace. Při takovém scházení mohu ale ve svém srdci pocítovat zlost a nepřízeň, mohu ve svém srdci mít ducha zlosti a nepřízně, a přitom mohu švitořit nádherně o Bohu. Pak je mi Bůh blízký jen co do informace, nikoli co do Ducha. Vlastně Boha neznám a nepoznávám.

Proto má prostá modlitba za svůj úkol vedení Ducha, který je Logos, do našeho srdce, kde má rezonovat jako obrovská kaskáda pěního vodního pramene. Podobně, jako naše oči vidí díky světlu, tak i duchovní oko srdce hledá svůj „objekt“ ve světle. Světlo se nám ukazuje ve své transparentnosti, šíří se čistým prostorem, proniká „látkou“, jako je vzduch, voda, ale proniká i celý kosmos (ať už fyzikální prvky ve vesmíru, či metafyzicky pojedený kosmos). Metaforicky lze říci, že stejně tak, jako světlo proniká průzračně čistou vodou až k hlubinám, tak i paprsek Boží proniká čistou vodou srdce. Všimněme si, jak jsme citliví na lidské slovo, zvláště pak na takové, kdy nám někdo ublíží, to si pamatujeme ještě hodně dlouho. Takové slovo je pro nás bolestivé. To, co je negativní, to si pamatujeme a neustále se k tomu vztahujeme, žije to v nás a my žijeme „v tom“. Ale to, co je z Boha, to už se v našem srdci neodráží, nevchází to do naší duše. Více vnímáme myšlenky zloby. A jelikož je v nás zaseto od Zlého, pak i Zlý si na nás činí nárok... Informace se mohou stát vášní. A stejně tak vášně a otevřenost všemu se může stát tou „jedinou správnou informací“. Můžeme tak přijímat naprosto vše jako dobré, ale s tím přijímáme i Zlého. Přijímat vše totiž nutně znamená přijímat i to, co není dobré. Důležité je kontemplovat neviditelný svět, třeba i jen jeden okamžik nebes, který proměňuje k Bohu. Potom ani slova lidská, ani slova Zlého nás nedokáží vyvést z pokladnice Ducha, který je Světlem neproniknutelně ochraňujícím duši. **Filip Gorazd Martinek**

Z kazatelského plánu

12. neděle po svatém Duchu

Budu zpívat Hospodinu po celý svůj život, svému Bohu zpívat žalmy, dokud budu. Kéž mu je příjemné moje přemítání! Hospodin je moje radost.

(Žalm 104,33-34)

První čtení: Sírachovec 10,12-18

Tužby pro dobu po Duchu svatém (IV):

2. Abychom v boji s pokušením a hříchem u Pána církve pomoc hledali a nalézali, modleme se k Hospodinu.

3. Abychom byli uzdraveni z duchovní slepoty a moci Boží se otevřeli, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, ty jsi věrný ve svých slibech a ryzí ve své pravdě. My však ze strachu nebo z vypočítavosti často lžeme a převracíme právo. Prosíme tě, pomoz nám, abychom slovem i skutkem šířili pravdu a konali spravedlnost! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Židům 13,1-8.15-16

Evangelium: Lukáš 14,1.7-14

Verše k obětování: Žalm 102,16-17

Verše k požehnání: Přísloví 25,6-7

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, děkujeme ti, že nás u svého stolu obnovuješ chlebem života a kalichem spasení. Dej, ať zakotvení ve tvé pravdě a lásce pomáháme jedni druhým! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 134, 150, 41, 104, 162, 167, 307

Hledání cesty za naplněním svého bytí

Filosof Martin Buber, pozoruhodný myslitel, nás upozorňoval na fakt, že většina z nás si jenom ve vzácných okamžicích uvědomí, že jsme ještě neokusili naplnění bytí, že žijeme takřka mimo pravé bytí. Někam jsme byli postaveni, právě sem, kde žijeme. Zde a nikde jinde poklad nemůžeme najít.

V chasidismu se moudře praví, že je víc, když jsou někomu osvětleny ulice rodného města tak, jako dráhy nebes. Neboť jde o to, abychom zde, kde jsme, kde pobýváme, jsme zakotveni, máme rodinu a přátele, své bližní, nechali zazářit skrytý božský život. Měli bychom konat práci všedního dne s posvátnou intencí. Má nám jít o svaté soužití se světem. Toto pochopit znamená velmi mnoho. Jedná se o podstatný úsek na naší životní cestě za naplněním svého bytí.

Ve své knize Cesta člověka podle chasidského učení Buber zmiňuje, že rabi Pinchas Kehati jednou

naslouchal, jak lidé hovoří o veliké bídě chudých. Zvedl hlavu a zvolal: „Vtáhneme Boha do světa a vše se uklidní.“ Martin Buber vysvětluje, že právě to je milost Boží, že se chce Hospodin nechat člověkem dobyt, takřka se mu vydává do rukou. Bůh chce přijít do svého světa, ale přeje si k němu přicházet skrze člověka. „To je mystérium našeho bytí, nadlidská příležitost lidského pokolení.“ Dále slavný filosof v knize kupříkladu zmiňuje rabiho Mendela z Kotska. Ten jednou překvapil několik učených mužů, kteří byli u něho na návštěvě, otázkou: „Kde bydlí Bůh?“ Smáli se mu: „Jak to mluvíte! Svět je přece plný jeho nádhery!“ On však svou vlastní otázku zodpověděl: „Bůh přece přebývá tam, kam ho člověk pustí.“ Jak tedy uvádí Martin Buber, nakonec jde právě o to: nechat Boha vejít. A to tam, kde člověk žije pravý život, směřující k duchovnímu naplnění. Vytvářejme prostor pro Boží přebývání. **Olga Nytrová**

Michael Štojdl

Had

Boží zahrada, Boží milost a člověku nabízená možnost. A co si počít s hadem?

V poslední době vyzýváme často jenom čerta.

Špinavé peníze už nám dávno nejsou cizí a uslintaná jablka od hada pojídáme.

Problém Adama a Evy je stále náš.

Ale, což? Poupata na hadích stromech opět rozkvétají.

Třpytky nových beznadějných nadějí zapáchají poznovu jistotou. Hleďteje novou zahradu.

Olga Nytrová a Michael Štojdl: Na zápraží duše

Nad Písmem

Jak upřímná jsou naše srdce?

L 14,1-11

Slovo farizeus vnímá řada křesťanů jako synonymum líceměrnosti Ježíšových vrahů. V minulosti lidé často tento zločin vztahovali na celý izraelský národ. O velikonočních pak koledníci zpívali, jak „nám ti“ Židé zabili Spasitele, protože my křesťané neneseme na jeho ukřižování žádnou zodpovědnost. Proti tomuto dávnému pohledu můžeme namítnout, že farizeové jen chtěli dodržování vůle Hospodina. Obávali se Božího hněvu. Vždyť pokaždé, když Židé zapomněli na Zákon, Hospodin se odvrátil od Izraele. Co je tedy špatného, aby byl den sobotní ctěn, tak jak to činil Mojžíš?

Pokud ale farizeové skutečně hledali pravou cestu k Bohu, proč neodpověděli Ježíšovi na otázku, zdali je dovoleno v sobotu uzdravovat či ne? Co lépe tříbí myšlenky než upřímná diskuze? Říct druhé straně jak to vidím nebo se přiznat, že si s jasnou odpovědí nevím rady. Farizeové však mlčeli. Čekali, co řekne Ježíš, aby jej mohli obvinít. S Ježíšem stolovali nikoliv z náklonnosti, ale z taktických důvodů s cílem zlomit toho, kdo je tak nevybíravým způsobem kritizuje. Byla tedy bohabojnost farizeů jen falešné pozlátko k udržení společenského postavení? V Hospodina ve skutečnosti nevěřili, vše hráli jako dobrou komedii a po večerech se bavili tím, jak na své naivní okolí vyzráli a zajistili si slušné živobytí? Určitě ne!

Respektovali Boha, vnímali jeho moc, ale současně i výjimečnost svého postavení a své rádoby moudrosti. Není to projev Boží přízně, že mám takové místo v národě? Jistě

tak Hospodin souhlasí i s mými kroky a moje funkce slouží k oslavě Boha. Důležitý jsem já, okolí je jen kulisa, která mě doplňuje. Lásku sice postrádám, ale mám jiné věci, které ji zdánlivě nahradí – formální dodržování Božích přikázání. Na tom postavím svůj svět, postoj k Bohu. Tím zdůvodním chování, které třeba slouží jen k osobnímu prospěchu. Když slouží mně v mém výjimečném postavení, musí přeci sloužit i Bohu. Vše co činím, mě opravňuje, abych usedl při pomyslné hostině k Bohu co nejbliže...

Ježíšovu odpověď na takové myšlenky známe. Však se nás také netýká. Možná snad katolické církve, ale nás rozhodně ne. My jsme přeci žáci Jana Husa, stoupenci reformace, očištěné církve. U nás přece vítězí poznávání Boží pravdy, hledání Krista a vysvětlování biblických skutečností v souladu s vědeckými poznatky. Která jiná náboženská organizace se myšlenkově dostala dál? To my jsme se posunuli blíže k Bohu, k jeho hostině. Stačí se jen hlásit ke Karlu Farskému a naše nabytá meta k Hospodinu bude pevná. Myslíme si, že opravdu naplníme předsevzetí zakladatelů československé církve a budujeme křesťanštější společenství? Vychází veškeré naše úsilí z láskyplné touhy o poznání Boha a vnímání potřeb bližních nebo se přes všechny vnější i vnitřní proklamace blížíme ke stejnému chování jako farizeové při stolování s Ježíšem?

Už v husitství cítíme tyto posuny. Zrod revoluce a poutníky přicházející na hory, aby ve společenství bližních očekávali příchod Páně.

Následná doba, kdy husitská šlechta hromadí majetek s tím, že to přece dělá pro očištění církve.

Na jedné straně Jan Žižka rozváže raněné po bitvě u Sudoměře po okolních vesnicích, aby jim zajistil péči. Na straně druhé odcházející husité od Plzně k lipanské bitvě, kteří upálili své nemocné, aby se o ně nemuseli starat.

Máme tyto posuny i v Církvi československé husitské. Projdeme-li, za co reformní katolictví kněží bojovali, zjistíme, že spoustu podstatných věcí nenaplnujeme. A stejně jako farizeové hledáme náhradu. Hádáme se o barevnosti stolů, stylistické pravověrnosti liturgie a zpěvníku. Nic na tom nemění skutečnost, že už historik Miroslav Kaňák si stěžoval, že na našem zpěvníku není nic originálního. Koneckonců husitských písní má jen o něco více než ten katolický. Hlásíme se k modernistické myšlence reagovat na společenské a vědecké posuny a přitom v našich sborech to často při bohoslužbě vypadá jako ve skanzenu dvacátých let minulého století. Tváříme se, jak lpíme na odkazu Karla Farského a nechceme si připustit, že ho svým jednáním negujeme. Není za tím vším stejný nedostatek lásky, empatie jako u farizeů?

Pokud neotevřu své srdce Bohu a lidem, tak ani nejlepší teologické vzdělávání mi samo o sobě cestu k Boží hostině nezajistí. Natož tak moc a postavení. Ježíš po nás chce jen jedno – upřímné srdce. Hledejme především království Boží. Jen tehdy máme naději, že nám Spasitel řekne: „Příteli, pojď dopředu!“ **Jan Krško**

Bože, pomoz nám vzdálit se životu, který svazuje.

Kéž bychom dokázali žít v tvé lásce a byli skutečně blízko tobě i lidem kolem nás.

Velrybí

Ano, bude zase řeč o české kuchyni a já musím opět vzpomenout na svého strýce Waldemara, na kterého jsem čekával ve Studené před masnou pana Satrapy, kde si řezníci z proutěného koše u brány mohli brát zdarma balíčky nářezů salámu, který jim ten den popraskal při uzení, a strejda mi ten vonící, ještě teplý balíček předával se slovy - Honziku, vezmi si a pamatuj, že nejlepší buchty jsou karbanátky.

Jednou mi to nedalo a vyzvídal jsem - Proč zrovna karbanátky, a nejlepší jsou jen ve Studené nebo i v Jihlavě? - a strýc mě pohladil - Na celém světě, chlapče, věřím tomu, že jednou o nich napíše román i naše účetní paní Zezulková, známá všude spíš jako spisovatelka Vlasta Javořická.

To mě tedy zaujalo velice a žadonil jsem, aby mi strejda Waldemar, kterému všichni říkali Mirek, o karbanátcích vyprávěl. - Jeden chudý hostinský, Franta Kroců od Zbiroha, se vydal před více než sto lety do Ameriky, aby se jeho rodina měla líp než doma a skutečně to dokázali. Už jeho vnuk Rajmund Kroc se stal úspěšným podnikatelem v pohostinství. Všiml si jednou stánku rychlého občerstvení, kde prodávali párek v rohlíku a tam se zrodil jeho velký sen. Právě tady se seznámil se zakladateli firmy Mc Donald's, bratry Richardem a Mauricem. Z vyprávění svého otce si Rajmund vzpomněl na oblíbené české karbanátky, které patřily k tradiční kuchyni jeho předků ze Stupna od Zbiroha. V době, kdy ses narodil, pronajal si Rajmund Kroc první provozovnu od bratrů Mc Donald's a na počátku 60. let, a to ses už učil chodit, odkoupil celou firmu za tři miliony dolarů! A tak se české karbanátky vydaly na slavnou a úspěšnou pout' k americkým zákazníkům. Na cestě do celého světa dostaly ovšem jméno hamburger. Odkud to pojmenování? Nejspíš podle přístavu, z kterého odplouvaly do Ameriky miliony podobných chudáčků, jako byl Rajmund Kroc, který s karbanátkem dobyl celý svět.

Kdyby někdo z vás hledal pomník českého průkopníka, nejezděte do Ameriky ani k masně do Studené pod horou Javořicí, ale cestou ze Zbiroha zastavte ve Stupně u pamětní desky na bývalém hostinci, která, přátelé omamné vonících karbanátek, připomíná životní pout' Raymonda Alberta Kroce.

Bartolomějský

Noc byla vlahá, leč Bartolomějská - říkal s povzdechem kolega po nočním děsivém zážitku, aby mi začal vyprávět svůj nový proces mučedníka, obětovaného v zajetí rozlícené sousedky. Kdo by neslyšel už na základní škole v hodinách dějepisu, jak probíhala osudná noc z 23. na 24. srpna 1572, jenže teprve nedávno jsem se dočetl, že hrůzyplné běsnění prožilo tehdy v Paříži i několik českých studentů. Byli to vesměs synové šlechticů z jednoty českých bratří. Naštěstí byli včas varováni a stačili označit domy, v nichž bydleli, značkami, jako by tam pobývali dobří katolíci.

Zatím však v pařížském královském paláci zní taneční hudba. Královna matka Kateřina Medicejská, pověstná fanatická katolička, provdává dceru Markétu z Valois za protestanta, hugenota Jindřicha Bourbonského z Navarry. Svatební veselí vrcholí, když tu se náhle rozezvučí zvony, jako by ve městě vypukl velký požár.

Vyzvánění bylo smluvené znamení pro najaté vrahy, kteří v tom okamžiku zahájili v Paříži nejděsivější masakr v dějinách, totiž řádění měšťanů, běžících pod rouškou bartolomějské noci pobít, na kusy rozsápat a vyházet z oken spoluobčany, kteří nechodili na mši svatou. Nejstrašnější na celém krveprolití je, že ho zosnovala žena, sama královna matka Kateřina Medicejská. - Přejete si to? - ptal se prý její syn král Karel IX. - Dobrá, ať je pobijí, ale všechny!

Zarážející je záludnost a zloba královny, která dokonce svolila, aby si její dcera vzala hugenota, zřejmě s úmyslem, aby svatbu vlastního dítěte poskvrnila krví neviných, nic netušících svatebčanů. Na svatbu se totiž sjely vůdčí hlavy francouzských hugenotů, stoupců Kalvínovy reformace. Na samotného ženicha se prý král rozkřikl - Na smrt nebo na mši! - Holý život si ženich zachránil jen tím, že se hugenotství zřekl.

Rozvášněná lůza už ale pobíhala městem a v označených domech pobíjela bezbranné. Jen v Paříži přišlo té noci o život 2000 lidí a když se rozšířilo vraždění na venkov, dosáhl počet obětí 25 000 hugenotů.

Víra, která slouží k dosažení nějakých životních cílů, již není víra - zapsal Lev Nikolajevič Tolstoj, ale my se dnes u dveří zdravíme se sousedem katolíkem přátelsky, s ekumenickým úsměvem.

Jan Schwarz
n.o. Bratislava

Jaké je být...

Dokončení ze str. 1

1. Varhany jsou královským hudebním nástrojem, jehož zvuk nás zavádí do jiného světa, blíže ke slovu Božím, k pokoře a lásce k tomu Nejvyššímu, který vše provází. Uvědomujeme si nicotnost našich starostí, uzdravovaných Slovem Božím, a to vše díky též zvukové velebnosti tohoto nástroje.

Jako varhaník působím v současné době v naší církvi ve dvou (i třech) náboženských obcích, přičemž hrát jsem začal asi v roce 1960 v Kojetíně, kdy na výzvu tehyně, členky rady starších - „Borku, nemáme varhaníka“, jsem do této služby nastoupil. Jako příslušníku církve adventistů sedmého dne mi nebylo Boží slovo cizí a tak od té doby jako „husita“ sloužím v naší církvi bez přerušování jako varhaník. Oba moji synové z prvního manželství jsou, resp. dnes již jeden z nich, také nějakou desítku let varhaníky v našich náboženských obcích.

2., 3. To, že od mládí hraji v jazzových kapelách - i „vlastních“ - a doprovázel jsem řadu našich špičkových interpretů a zpěváků, na moji službu nemá vliv. Navíc i částečné použití jazzového akordu, který je mnohdy barvitější než ten předepsaný, považuji za obohacení. Abych odlehčil vážnosti, uvádím případ jazzového pianisty Thomase „Fats“ Wallera (1934), který šokoval hudební puristy jazzovou hrou na varhany v pařížské katedrále Notre Dame.

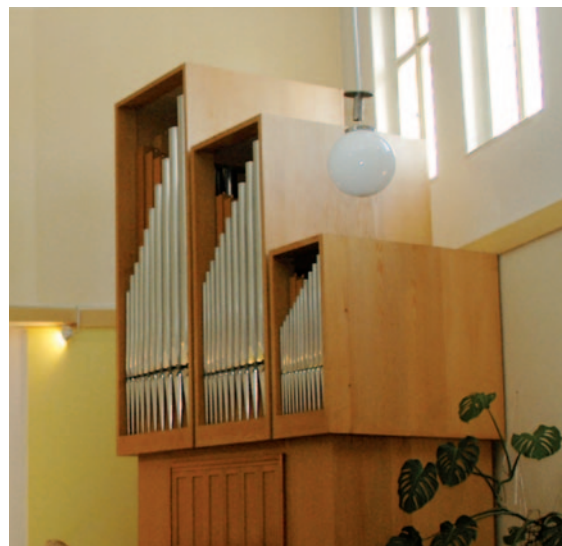
Jinak ani moje povolání advokáta není v rozporu s „poskytováním“ této služby. To, že mohu takto církvi sloužit, beru jako dar od Nejvyššího. Věřím, že mi Pán

dovolí vykonávat tuto službu ještě nějakou dobu.

4. Samozřejmě, že málokde máme klasické píšťalové varhany, ale ty dnes nahradí bez rozpoznání elektronika. Toho jsme dosáhli ve třech náboženských obcích, při použití špičkové elektroniky. Po kázání nebo vzpomínce hraji i Beethovena, Händla, Dvořáka, Webera aj., tedy něco ze zpěvníku „Písní sionských“, kde je několik stovek krásných písní.

Kdyby někdo potřeboval konkrétní radu stran tohoto nástroje, tedy v jeho elektronické podobě, jsem mu samozřejmě k dispozici!!

Ctibor Palich.
Kroměříž (Švestková 4107/19)

Varhany kroměřížského sboru ČČSH

Rostlinné náhrady potravin živočišného původu

V současné době se stále častěji setkáváme na trhu s rostlinnými náhradami potravin živočišného původu, hlavně mléka a mléčných výrobků a masa. Tyto náhrady jsou v oblíbenosti zejména u mladších lidí. Pokud slouží pouze jako zpestření jídelničky, není to z hlediska výživového problém. Když se ale rostlinnými náhradami zcela nahradí živočišné potraviny, může dojít k nedostatku důležitých živin. Rizikové to je zejména u dětí, těhotných a kojících žen a starších lidí. Je zvláštní, že lidé, kteří konzumují rostlinné náhrady, většinou odmítají tzv. vysoce průmyslově zpracované potraviny (prošly složitým výrobním postupem), které často obsahují větší počet látek přídatných, tzv. éček, přičemž rostlinné náhrady mezi tyto potraviny většinou patří. Do některých nahrazovaných potravin, např. do mléka, bílých jogurtů, masa aj., se éčka přidávají podle zákona o potravinách nesmějí. V následujícím textu bude uvedeno výživové srovnání mléka a mléčných výrobků a masa a jejich nejčastějších náhrad.

V současné době je na trhu nejvíce rostlinných nápojů (nesmí se označovat jako rostlinná mléka, protože se jedná o zcela odlišné potraviny). Nejčastěji se konzumují nápoje sójové. Rozdíl mezi mlékem a sójovým nápojem jsou následující:

- bílkoviny sóji jsou neplnohodnotné (neobsahují všechny esenciální, pro náš organizmus nezbytné aminokyseliny v dostatečném množství). Bílkoviny mléka naopak patří k nejhodnotnějším bílkovinám.

Dokončení na str. 4

BODEGA

Španěly, jako každá stará a dobrá země, se drží regionalismu; je tisíc a jeden rozdíl mezi Valencií a Asturií, Aragónem a Estremadurou; ba i příroda se připojila k tomu lokálnímu entuziasmu a plodí v každé provincii jiné víno. Vězte, že vína kastilská podněcují statečnost, kdežto vína z provincie Granady budí těžký a zuřivý smutek a vína andaluská city lahodné a přátelské; vína z Rioji osvěžují ducha, vína katalánská dávají lehkost jazyku a vína z Valencie klesají k srdci. Vězte dále, že jerez, které se pije na místě činu, se nepodobá slazenému xerezu, které se pije u nás; je světlé, prožehlé nakyslou hořkostí, měkké jako olej, ale přitom divé, neboť je to víno přímořské. Hnědá málaga, hustá a lepkavá jako vonný med, ve kterém se tají ohnivě žahadlo. A pak je vínko řečené manzanilla ze San Lucar; jak o tom svědčí jeho jméno, je to vínečko mladé a bujné, světské a zvoňalí; popivše manzanilly plujete lehce jako plachetka v dobrém větru.

Vězte, že každá provincie má jiné ryby a jiné sýry, jakož i jiné salámy a jelita, boby a melouny, olivy a hrozny, cukroví a jiné místní dary boží. Proto praví staří a věrohodní autoři, že je poučné cestovat; a každý pocestný, jenž hledá vzdělání v dalekých zemích, vám potvrdí, že vzácná a podstatná věc je dobrá hospoda. Není už králů asturských, ale asturský uzený sýr trvá; krásné dny Aranjezu již minuly, ale jahody z Aranjezu se podnes těší své historické slávě. Nebud'te obžerci ani břichopásky; vaše jídlo budiž uctívání bohů času a místa. Pál bych si jíst kaviár v Rusku a anglickou slaninu v Anglii; ale zatím mě krmili kaviárem v Anglii a anglickým špekem v zemi španělské. Vlastenci všech zemí, děje se proti nám spiknutí; ani mezinárodní kapitál, ani čtvrtá internacionála nás neohrožuje do té míry jako Mezinárodní Hoteliér. Zapřisahám vás, caballeros, bojujme proti jeho úkladům, provolávající různé posvátné a starodávné válečné výkřiky, jako Chorizo, Hanba, Kalbshaxen, A la lanterne, Macaroni, Jednu Tvrdou, Porridge, Camembert, Preat, Manzanilla a mnohé jiné, podle místa a bojovnosti.

Z cestopisů Karla Čapka
Výlet do Španěl

Olga Nytrová

Rozloučení v Marseille

Pily jsme s přítelkyní
v marseilleském přístavu
francouzské víno
Duše se uvolnila
a chtělo se jí zpívat
krystalická čistota v nitru se ozvala
tónem slabikou obrazem

loučíme se s krásou
rovnáme střípky vzpomínek
podobné lasturám
S vínem upijíme z hvězd i z moře

V Praze bude víno chutnat jinak
domovem a léty stvrzenou blízkostí

Z knihy *Doteky Francie*

Zprávy

Cimbállovka
v kostele

Poslední neděli v červenci se v rámci doprovodného programu 92. Jiráskova Hronova v Husově sboru CČSH v Hronově konal již po třetí koncert cimbállovky Aleše Smutného ze Strážnice.

Koncert byl navštíven nejen účastníky festivalu, ale i Hronovými a lidmi z širokého okolí. Dobrá muzika a dobré víno přispělo k dobré pohodě.

Za radu starších náboženské obce CČSH

Marie Frýbová

Čtyřicet let Letních Ekumenických Táborů

S vděčností Pánu Bohu, ale také všem obětavým spolupracovníkům, si v sobotu 10. září 2022 v Hradci Králové připomeneme čtyřicet let konání dětských letních táborů. Pořádá je sice Církev československá husitská, ale vždy jsou ekumenicky otevřené i pro děti z jiných církví či mimo církev. Začaly ještě za totality tak trochu pololegálně pod záštitou libereckého sboru a pak přešly pod hlavičku Královéhradecké diecéze CČSH. Za tu dobu jimi prošly stovky dětí, z nichž se některé později staly táborovými vedoucími, kteří přejali štafetu po svých předchůdcích a dál rozvíjejí táborovou tradici.

Od trochu partyzánských začátků až po dnešek se mnohé proměnilo, ale některé konstanty zůstávají. Patří k nim i biblické příběhy, do kterých se během tábora dá vstoupit přece jen trochu jinak než v hodinách náboženství. Kromě jediného místa (Přepeř nad Jizerou), kde nás v roce 1997 v polovině tábora vyplavila povodeň a kam jsme se po roce opět vrátili, se všechny naše tábory konaly na jiném místě – někdy v blízkosti našich far a sborů, jindy u přátel (u jejich chat či usedlostí), ale často také úplně na samotě v oddělenosti od běžných výdobytků civilizace. Chceme poděkovat nejen všem odvážným, kteří se našich táborů účastnili, ale i všem statečným, kteří nás vzali pod svá ochranná křídla.

Vedle dětských táborů se časem začala rozvíjet i tradice putovních táborů mládeže, kterých se účastnili nejen ti odrostlí z našich táborů, ale i další mládež. I jim samozřejmě platí naše pozvání na tuto slavnost.

Byli bychom moc rádi, kdyby to setkání nebylo jen vzpomínáním, ale těm, kteří o to budou mít zájem, umožnilo prožít něco z táborové atmosféry při různých typických táborových soutěžích, ve fotbalovém zápase, anebo při nedělní songové bohoslužbě.

S příjezdem účastníků do Sboru kněze Ambrože v Hradci Králové počítáme v sobotu 10. září od 8.30 h, v 10 h se bude konat společný nástup a od 10.30 se budete moci účastnit rozmanitých činností od vzpomínkových po soutěžní, ve 12 h počítáme s obědem a po něm od 13 do 15 h kromě pokračování v táborových aktivitách bude čas na písničky s kytarou a také na fotbalový zápas vedený dvěma legendárními táborovými kapitány Kýňou a Vojtou. V 16 h při slavnostním závěru vyhodnotíme soutěže, oceníme obětavé táborové vedoucí a hlavně poděkujeme Pánu Bohu za jeho vedení a ochranu po celých těch čtyřicet let.

A kdo bude moci zůstat do neděle 11. 9., v 9.30 budeme sloužit bohoslužbu se songovou liturgií.

Vás, kteří se chystáte přijet, prosím, abyste se mi co nejdříve ozvali na e-mail: stepan.klasek@ccsh.cz.

Srdečně zve a spolu s dalšími organizátory se na setkání těší

Štěpán Klásek

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Chvála pokory

Nahrad'te čísla písmeny podle klíče a dozvíte se, co říká Pán Ježíš v L 14,11.

8 3 10 12 4 11 10 15 16 13 14 7 4 2 14 3 4 11 10 9 6 18 4 9
1 8 3 10 12 4 11 10 9 5 18 14 7 4 2 14 3 4 11 10 15 17 13 4 9

1 = A 10 = O
2 = B 11 = P
3 = D 12 = S
4 = E 13 = Š
5 = I 14 = U
6 = Í 15 = V
7 = J 16 = Y
8 = K 17 = Ý
9 = N 18 = Ž

(Řešení z minulého čísla: Ježíš vysvobozuje ode všech pout.)

Jana Krajčířiková

Rekreace na statku
v Maleticích

Nabízíme apartmá ve staro-
českém statku v malebné
vesničce Maletice na břehu
Blanice. 5000 Kč (týden pro
rodinu s 1-2 dětmi).

Kontakt: Marie Lamrová,
tel. 774 503 142, email:

lamrovamarie@seznam.cz.

Martin Tlustý

Ekumenická bohoslužba

Náboženská obec v Chýnově pořádá v neděli 9. 10. v 11 h společnou bohoslužbu a zahradní slavnost ke 150. výročí narození Františka Bilka. Kázáním poslouží br. Martin Jindra, hudebně obohatí Slávek Klecandr. Srdečně vás zveme k setkání a poděkování za život a dílo tohoto výtvarného génia, díkůvzdání za úrodu a modlitbám za věci minulé i příští.

Kamila Magdalena Lukasová

Rostlinné náhrady...

Dokončení ze str. 3

- sójový olej neobsahuje cholesterol a má z hlediska výživového lepší složení mastných kyselin než mléčný tuk, ale v sušených sójových nápojích je nahrazen ztuženými tuky, které příznivé složení nemají
- sójové nápoje neobsahují laktózu
- obsahují méně vápníku, který je navíc méně využitelný než v mléce
- v mléce je vyšší obsah vitamínu A a obsahuje na rozdíl od sójových nápojů vitamín B12 a vitamín D
- vápníku, fosforu, zinku a některých dalších minerálních látek obsahují sójové nápoje (pokud nejsou obohaceny) výrazně méně než mléko
- v sójových nápojích jsou přítomny antinutriční (působí negativně na využití živin) a přírodní toxické látky. Např. nestravitelné oligosacharidy způsobující nadýmání, saponiny, alergeny, fytoestrogeny (vliv na lidské pohlavní hormony) aj., při vyšším příjmu mohou způsobit potíže.

I další rostlinné nápoje mají odlišnou výživovou hodnotu než mléko. Jedná se hlavně o nižší kvalitu bílkovin, nižší obsah vápníku, který je navíc výrazně méně využitelný, a nepřítomnost vitamínu B12. Některé nápoje jsou vápníkem a vitamíny obohaceny.

Rostlinné náhrady sýrů obsahují většinou modifikovaný škrob, kokosový tuk, různá éčka a aroma. Neobsahují bílkoviny a řadu dalších živin. Některými, např. vápníkem a vitamíny, mohou být obohaceny. Složení kokosového tuku je z hlediska výživového nepříznivé.

Rostlinné náhrady masa jsou většinou na bázi sóji. Hlavní rozdíly mezi masem jatečných zvířat a „masem“ sójovým jsou: nepřítomnost tuku a cholesterolu, nižší energetická hodnota, přítomnost vlákniny, nižší kvalita bílkovin, malá využitelnost železa, nepřítomnost vitamínu B12, jiné senzorycké vlastnosti (horší), přítomnost antinutričních a přírodních toxických látek, vyšší počty látek přídavných (éček) ve výrobcích a pokrmech. První tři body jsou pro naši výživu pozitivní, ostatní jsou již vlastnosti negativní.

Závěr

Použití rostlinných náhrad potravin živočišného původu pro zpestření jídelníčku není z hlediska výživového problém. Úplná náhrada živočišných potravin potravinami rostlinnými může způsobit nedostatek řady živin, zejména plnohodnotných bílkovin, minerálních látek (vápníku, železa zinku aj.) a některých vitamínů, zejména B12 a D. Problematická je i přítomnost přírodních toxických a antinutričních látek, zejména u náhrad ze sóji. Zvýšené riziko je u dětí, těhotných a kojících žen a seniorů.

Prof. Ing. Jana Dostálová, CSc.

VŠCHT, Společnost pro výživu

Z ekumeny

Tábor v Bělči získal ocenění
za systém ohřevu vody sluncem

Tábor Jana Amose Komenského v Bělči nad Orlicí vlastněný a provozovaný Českobratrskou církví evangelickou získal ocenění Roman Juriga Eco-Church Award, které od roku 2017 uděluje Evropská křesťanská environmentální síť (ECEN). Tuto cenu získávají církevní projekty vznikající se zřetelem na ochranu životního prostředí, které se mohou stát vzorovými řešeními i pro další církevní organizace jinde v Evropě.

Tábor v Bělči byl oceněn za systém ohřevu vody za pomoci solárních kolektorů umístěných na hlavní budově, který zajišťuje teplou vodu tekoucí z kohoutků v celé hlavní budově tábora, v kuchyni, v jídelně a v letních umývárkách. Porota ocenila, že systém přispívá k ekologičtějšímu provozu areálu, šetří peníze a současně slouží i jako inspirace pro možné podobné systémy ve sborech, domácnostech, firmách či školách tisíců návštěvníků, kteří ročně do tábora zavítají.

Správce tábora v Bělči Václav Španihel v rámci prezentace také nastínil některé z dalších kroků směrem k úspěšnějšímu provozu, které se v táboře chystají – výměna starých oken za izolační, vytápění pomocí tepelných čerpadel a splachování tzv. šedou vodou, tedy čistou odpadní vodou, která by jinak skončila bez dalšího využití.

Spolu s táborem v Bělči byla udělena také projektu SAGE farnosti Sv. Anny v Dublinu v Irsku, v rámci kterého se členové a členky farnosti dlouhodobě zapojují do řady aktivit souvisejících s ochranou životního prostředí – od úsporných úprav kostela až po spolupráci se středoškoly, zapojenými do protestů Fridays for Future.

David Pfann

e-cirkev.cz

